

Naročnina listu:
Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . " 26.—
Četrt leta . . . " 13.—
Zunaj Jugoslavije:
Celo leto . . . " 66.—
Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.
Uredništvo i. upravnistvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Needvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila
se računajo po K 1.80
od enoredne petifvrste;
pri večkratnih oznanilih
popust.
„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.
Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

73. številka.

Maribor, dne 7. julija 1920.

Letnik XII.

Regentov obisk — naš up glede zasedenega ozemlja in naš kažipot napram Nemcem.

Vsa srbska, hrvatska in slovenska glasila povdarjajo dalekosežni pomen regentovega obiska Hrvatske in Slovenije, ki je podprl našo mlado državo na zunanji in na znotraj. Kraljevičev sijajno prisrčni sprejem je potrdil pri vseh sosednjih prijateljskih in neprijateljskih državah, da je kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev nerazdružljiva država pod krepko, preizkušeno in bratskočetovalsko roko našega mladostnega vladarja.

Na znotraj v naši kraljevini sami pa nam je regentov obisk posvetil in neomajeno potrdil, da smo SHS narodi res trije bratje, katere vodi skupna vladarska roka z nepristransko skrbjo, ljubeznijo in z neomajenim zaupanjem na še boljšo bodočnost trobratske nam Jugoslavije.

Naš ljubki vladar nam je s svojim posetom, nastopom in z vladarsko besedo jasno začrtal pot, po kateri nam je hoditi glede naših prastarih nasprotnikov: Italijanov in Nemcev.

Nad vse razveseljive so bile vse njegove izpovedi glede zasedenega ozemlja, katerega osvoboditev je našemu kraljeviču ravno tako življenski cilj kot nam Slovence. Regentova beseda o rešitvi jadranskega vprašanja je našim Primorcem in Goričanom svetodana obljuba, da se bomo gotovo v kar mogoče najkrajšem času sestali s podjarmljenimi brati iz zasedenega ozemlja pod streho nam skupne Jugoslavije. Kratko in malo, regent nas je potrdil v trdni veri, da je rešitev zasedenega ozemlja v našo popolno zadovolje le vprašanje kratkega časa. Pri svojem obisku je izpovedal regent isto, kar v Ljubljani na obnem zboru SLS dr. Korošec, da, kakor hitro si utrdimo enkrat domače ognjišče, pojdemo po našo nesto na Goriško in ob Jadran, da jo povedemo v SHS hišo svobode in prostosti.

Velicega pomena pa je bil regentov obisk in nastop za nas obmejne Slovence, ker nam je naš vladar sam pokazal, kako nam je v bodoče postopati z našimi Nemci.

Predvsem moramo pibiti, da je naše in avstrijske Nemce regentov prihod v obmejni Maribor iznenadil, da niso sedaj še verjeli vanj in so se ga ustrašili, ker regentove stopinje po mariborskih tleh so posvetile obmejno zemljo v zavedno jugoslovansko last. Iz nemškega prepričanja in zavesti, da so naši slov. obmejni kraji za Nemce za vedno izgubljeni, izvira tudi fakt trdovratnega molka avstrijskega časopisja o regentovem obisku Slovenije, osobito Maribora. Presenečeni bi sedaj svoj strah radi z molkom prikrili plebiscitni B con na Koroškem.

Dasi je regentov prihod v Maribor zadel v živo avstrijske Nemce, je vendar najbolj poparil našo nemškutarijo in nemštvo po naših slov. štajerskih mestih pred vsem v Mariboru.

Kakor hitro je bilo po Mariboru razglašeno, da bo sprejel Maribor regenta, so nemško čuteče mariborske glave se strnile k posvetu: kako in kaj sedaj? Sklenile so se pridružiti in sodelovati pri sprejemu, seve, z germansko zagrizenimi pridržki. Prosili so predvsem vladnega komisarja v Mariboru, naj bi bilo dovoljeno, da okrasijo Nemci svoje hiše z mariborskimi zastavami. (nekake belo rdeče zastave) — menda staroavstrijske pod pretvezo, da so to staro mariborske barve. S tem ni bilo nič, ker se je od njih zahtevalo, da razobesijo, če že ne slovenskih, pa vsaj naše jugoslovanske državne zastave. Pribijemo, da se glede okrašenja mariborskega mesta ni delalo nikakega nasilja napram Nemcem, ampak se jih samo pozivalo (nepotrebne rokavice Op. ured.). Glede

zastav in okrašenja so se naši Nemci vendar le udali, dasi ne vsi! Pri naši slovanski milosrčnosti se je pustilo tudi toliko, da so Nemcem dovolili dve deputaciji pred regenta.

Seve, so naši Nemci se povzpeli v svoji drznosti zopet tako daleč, da so hoteli poriniti pred regenta renegata dr. Mravlagga, ki je bil svoj čas trinoški nasprotnik jugoslovanske ideje. Tudi vsak pošteno čuteč Nemec nam bo potrdil, da je storila višja oblast prav, da je zavrnila dr. Mravlagga, ki bi bil s svojim pojavom pred regentom onečastil njegovo osebo in njegovo jugoslovansko vladarsko čast.

Pred regenta se je pustilo kolovodja nekdanjega dunajskega romanja dr. Schmiedererja, ki je hotel v spremstvu vinskega veletržca Pfrimerja povedati in potožiti regentu želje mariborskega nemštva v nemškem jeziku. Vsa in za nas obmejne Slovence nikoli zabna čast našemu regentu, ki je z odklonilnim zamahljajem z roko pokazal, da ne razume in da mu niso ljubi pokloni na slovenskih tleh in v švabskem jeziku. Ako že res naši Nemci v svoji zagrizenosti niso hoteli stopiti pred vladarja s slovansko nagovorno, besedo bi se mu naj bili poklonili v francoskem jeziku, kakor je to kraljevič sam povedal nemški deputaciji pri Slov. Bistrici, a ne v vsacemu Srbu do smrti osovraženi švabsčini.

Vprašamo naše Nemce: kedaj bi se bil drznil v Mariboru nagovoriti kacega avstrijskega princea Slovence v slovensčini, ki je bil v stari Avstriji z nemščino na papirju enakopravni jezik? Tacega drzneža bi bili naši Nemci raztrgali na drobne kosce in ga po smrti raztrobili po celem svetu kot najdrznejšega veleizdajalca.

Tako bi bili storili Nemci, ki so bili v stari Avstriji z nami Slovenci enakopravni narod. V Jugoslaviji hočejo Nemci pozdraviti regenta s staroavstrijskimi zastavami in so ga tudi nagovorili v nemškem jeziku. Pri vsej tej nemški drznosti, katero je regent pokazal le z lahnim odklonom z roko, se niti onemu Nemcu ni skrivil las, niti se jih ni proglasilo veleizdajalcev kar so v resnici.

Akoravno naš ljubljani vladar ni karal Nemcev z besedo, ampak pokazal samo z roko, da jih pozna, da so mu znana njih trinoška dela napram Slovincem, je vendar jasno začrtal vsem našim oblastnikom: Badite enkrat tudi vi odločni proti komaj premaganim zatiralcem slovnanstva, ki so sedaj pritajeno tiho le vsled naše premoči, ne pa iz udanosti!

Po tem regentovem obisku Slovenije bo tudi naša ljubljanska vlada, naša glavarstva in naš mariborski magistrat moral uvideti: Regentova želja je, to je pokazal sam, da se naših Nemcev ne neguje kot v svojem užaljenem in ponižanem pangermanskem ponosu kujave otroke, ampak, da se postopa proti njim odločno, da delajo, govorijo in se obnašajo kot sicer drugonarodni, a vendar jugoslovanski državljani. Našo obmejno narodnost je naš regent s svojim nastopom napram nemškima deputacijama v Slov. Bistrici in v Mariboru potrdil, da kakor je storil on naš vladar, bomo v prihodnje tudi mi, ki smo bili sto in stoletni narodnostni boj, dokler nas ni odrešil bratski nam srbski narod pod vodstvom našega kraljeviča. Regentov obisk Hrvatske in Slovenije nam je svitla zvezda upa skorajšnje rešitve naših bratov na Goriškem in ob Jadranu; na drugi strani pa kažipot: Obmejna oblastva in obmejni Slovenci. Svoj vzgled sem Vam dal, kakor sem storil jaz kot vladar, storite tudi Vi!

če pridobivate zavednih udov kmetski zvezi; če pridno naročate, berete in širite krščanske liste („Stražo“ in „Slov. Gospodarja“ na Stajerskem) in če žrtvujete in darujete gmotno (denarno) za svojo zvezo, če nabirate in pošiljate denarne prispevke za kmetske zvezo, na Kat. tiskovno društvo ali na uredništvo omenjenih listov.

Pa me ne smete razumeti napak: vaš denar se ne bo porabil za podkupovanje volilcev ali kupovanje pristavev; v ta namen niti ne en vinar. Stvar je marveč taka: vsaka, tudi najbolj krščanska stranka ali zveza potrebuje denarja, da se razširja, razvija, utrjuje. Delavci socijalisti, železničarji, fabrikani in rudokopi si pritrirajo od svojega zaslužka leto za letom vsako soboto od „voditeljev“ določene odstotke za svojo organizacijo (društvo). Banke, denarni zavodi, bogataši, vojni dobičkarji podpirajo požrtvovalno in obilno liberalno stranko in njene liste. V Belgiji so oni mesec kakor bi trenil, socijalisti zložili pol milijona frankov za svoje časopisje. In koliko si darovali ti, ki to bereš, za kmetsko zvezo? Ti ne postane vroče, ko vidiš, koliko žrtvujejo nasprotniki za slabo in hudobno, protiversko stvar? Koliko si že nabral ali poslal podpore krščanskima listoma? Vsaka, torej tudi krščanska stranka mora imeti voditelje, učenike, govornike, može ki nosijo, širijo, branijo in utrjujejo krščanska načela med ljudstvom z govori na shodih in s pisanimi članki v listih. Ti strankini voditelji pa so ljudje, ki potrebujejo doma in na potovanjih od kraja do kraja obleke, obuvala, perila in prehrane. Nihče jim nič zastoj ne da ne v mestu ne na deželi; plačevati morajo hrano in vožnje po železnici in cestah. Naši voditelji in govorniki niso bogati: mamon in Bog ne hodita rada vkup. Pa ko bi tudi bogati bili, niso dolžni strankinih stroškov plačevati iz svojega. Ne delajo toliko za sebe, kakor za ljudstvo in splošno srečo nas vseh.

Razen govornikov in voditeljev je treba med ljudstvo širiti poučne knjižice (brošure) o perečih vprašanjih — to stane zopet obilno denarja.

Predvsem pa so za ohranitev krščanskih načel resnice in pravice naravnost potrebni listi na verski podlagi. Danes časnik ni le novičar, marveč najmočnejše orožje v boju med lučjo in temo, med resnico in zmoto, med pravico in krivico. Zakaj vladajo židje svet? Ker imajo svetovno časopisje v svoji oblasti! Moč tiskane besede prav jasno spoznajo vsi naši nasprotniki. Njim njih listi niso nikoli predragi. Po vseh kočah in stanicah, po vseh krčmah in društvih jih širijo. Podpirajo jih z zbirkami in darovi neutrudno.

Ljudje v današnjih razmerah ne utegnejo veliko misliti s svojimi možgani. Prisegajo na to, kar najdejo črno na belem v „svojem“ listu ali kar slišijo iz istega druge čitati. Zato je neskončno važno in odločilno, kakšen list kdo bere. Raznih listov raznih strank najmanj krščanskih ljudi ne utegnejo, niti nočejo brati. Bojijo se spoznanja. Postanejo omejeni, enostranski, zagrizeni, fanatični. Za najboljše dokaze niso več dovzetni. Tako nam malovredni, plitvi, zviti lističi odrtrgajo teden za tednom na tisoče prej dobrih, poštenih, vernih.

Ali se ti zdaj že kaj jasni, kolikega pomena in vpliva je krščanski list po hišah in javnih lokalih (krčmah)? Kako apostolsko delo je, priporočati ga in širiti od hiše do hiše, podpirati ga z naročnino in darovi?!

Zato nasprotniki vseh strank kar bosnijo proti katoliškemu časopisju, ga obrekujejo in ponižujejo in preganjajo. Jeze se zaiskri oko liberalcu in socijalistu nad poštenim listom, ki ti gleda iz žepa ali leži v krčmi na mizi. Zato so hoteli v Brnu in Ljubljani ob nameravani prekuciji najprej uničiti katoliške tiskarne, da bi cerkvi zavezali jezik. Zato prekupujejo in preplačujejo s težkimi tisočaki tiskarne, da dobe v protiverske roke tisk in časopisje. Učimo se od nasprotnikov ceniti visoko vrednost dobrega lista!

Katoliške tiskovine, listi, knjige, časopisi so jezik vernega ljudstva, so pljuča cerkve, so misijonarji pravice in resnice, ki pridigujejo nevstrašeno tisočermim naenkrat po trgih in cestah, v palačah in kočah, po železnicah in krčmah. Krepijo, jačijo, razsvetljujejo, tolažijo zmučeno človeško srce. Dobri listi so advokati resnice in pravice zoper krivico in popačenje (korupcijo); so pomoč zatiranih, teptanih, preganjanjih. So svetilnik v burnem, temnem viharju življenja, so varen pristan sredi valov nečloveških strasti in zmot. Oni tolažijo ljudstvo v nešteti nesrečah in

Naša velika dolžnost.

(Izven uredništva.)

Slovenci radi molimo, mnogo romamo, veliko darujemo za cerkve in uboge; pa vse to nas ne bo rešilo, ako pri volitvah zmagajo nekrščanske stranke. Te bodo združene in složne takoj pričele ljut boj zoper kulturo, cerkev in vero. Vsaka stranka, ki je proti duhovniku ali brez duhovnika, je že s tem proti cerkvi, veri in Bogu. Zgodovina drugih dežel nam spričuje, da take stranke, brž ko so na krmilu, izpraznijo samostane in župnišča, zapirajo cerkve, u-

ničijo duhovnike, oropajo župnije, udarijo pastirje in ovce se razšropijo. Taka usoda se nam bliža tudi v blagoslovljeni Jugoslaviji.

Slovenci, si želite takih časov? Pravite, da ne; delate pa le na to, ker zanemarjate s častnimi izjemami svojo veliko, versko, narodno, državno dolžnost: podpirati z vso močjo svojo krščansko stranko. To podpirate, če razširjate s pogumno in odločno besedo krščanska načela o veri, cerkvi, šoli, zakonu;

svarijo pred neprevidnimi koraki, napeljujejo k marljivemu delu, ki je edina družabna rešitev, pa k zadovoljnosti in potrpežljivosti. Ali ni tako blagodejno vplivanje državotvorno?

Katoliški listi so častniki v boju za vero in za njena načela in krščansko življenje. Brez poštenih časnikov, so katoliki kakor vojaki brez voditeljev. A kam to vodi, ste sami videli novembra 1918. Nevstrašeno, v sredi brezobzirnih in mogočnih nasprotnikov, vedno pripravljeni na zatožno klop, sodnijo in ječo, branijo naš najdražji zaklad: zvestobo Bogu in državi. Vihtijo visoko v sredi ljutega boja brez ozira na svoje osebe zastavo Križanega, branijo pravice sv. Cerkve, njenih služabnikov, pa vseh zatiranih in teptanih, zlasti kmetov, ki si sami pomagati ne morejo, proti vsem klevetam in nakanam bodisi strankinih nasprotnikov, bodisi zoper krivične, poizkuse države same, to je njenih uradnikov ali poslancev.

Vsaka stranka mora imeti dobro urejeno strankino, zvezino ali društveno pisarno, kamor dohajajo dan na dan stotera raznolika vprašanja in prošnje pristašev v njih težavah. Na vse to morajo kaj pametnega odgovoriti v listu ali po pošti nalašč zato izvežbani politični in gospodarski strokovnjaki. Ta pisarna se mora nešteto krat potegovati pri oblasteh in uradih za pravice posameznikov ali preprečevati grozeče jim krivice. To zahteva ogromno dela pa tudi denarnih stroškov.

Sebe, svoj narod in zarod, svojo vero in državnost zanemariš, če se ne brigaš za dobre krščanske časnike in svojo katoliško zvezo, če jih ne prebiraš, če jih ne podpiraš. To je tudi ena izmed naših krščanskih dolžnosti in ne zadnja skrbeti za to, da se vera in čednost, pravica in resnica med ljudmi ohrani in razširi in utrjuje.

Vse to pa danes ne gre več brez dobrih listov in časnikov, kakor v državnem, tako še manj v verskem oziru. Že pred sto leti je imenoval veliki Napoleon časnikarstvo velemoč v državah in duhoviti papež Leon XIII. je vedno in vedno bodril katolike k podpiranju dobrega tiska. Ne zanemarjamo posilimal več tako lahkomišelnost velike dolžnosti — podpirajmo duševno (z besedo ali dopisi), pa gmotno (z darovi) svojo krščansko zvezo in njene časnike („Straža“ in „Slov. Gospodarja“) vsak po svojih močeh nevstrašeno in požrtvovalno, po zgledu naših nasprotnikov. Drugače, če ostanemo do svoje zveze in svojih listov tako mlačni, tako skopi, bomo katoliki sami krivi, če nam nasprotniki zadrignejo pravice in delovanje in vpliv sv. cerkve v mladi naši državi. Oni imajo ta namemstvo željo, ta naklep: že zdaj pri vsaki priliki kažejo svoje rozičke in kopita zoper cerkev. Bomo držali broke križem, jezik za zobmi? Ne več; marveč nadelo veselo, bratje, ker resni so dnovi — trud in delo naj Bog blagoslovi! V

Politične vesti.

Jugoslavija.

Hrvatski ban je odredil za ponedeljek 12. julja državni praznik, ker je rojstni dan Nj. Velikanstva kralja Petra. Po vseh kat. in pravoslavni cerkvah se vrše ta dan službe božje za kralja.

LDU. Beograd, 4. julija. Na včerajšnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 10. do 1. ure popoldne je minister za notranje stvari poročal o uspehih svojega informacijskega potovanja v južne pokrajine naše države ter predlagal odredbe, ki se nanašajo ga zagotovitev javne varnosti in ki jih je ministrski svet tudi odobril. Sprejet je bil tudi predlog namestnika ministra za trgovino o sporazumu s čehoslovaško republiko glede izvoza določene količine moke in pšenice iz naše države. Razen tega je ministrski svet razpravljal o drugih važnih vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu.

LDU. Beograd, 4. julija. V včerajšnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo vprašanje presnove pokrajinskih vlad, vendar pa se v tej seji vprašanje ni rešilo.

Po Beogradu se veliko govori o kanceliparagrafu, katerega bodo predložili demokrati zbornici. Oblika in vsebina tozadevnega predloga še ni znana. Demokrati zbirajo vse svoje ljudi, da nastopijo za ta paragraf. V Beogradu je že protestirala deputacija Bunjevcev proti kanceliparagrafu.

Pravosodni minister je izdelal stanovanjsko naredbo za celo državo. Naredba pride pred parlament.

Jugoslovanska delegacija name-rava predlagati vrhovnemu svetu v Spai, da se začne neposredna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo.

Italija.

Tržaška poročila javljajo, da so se urprli v Trstu v veliki vojašnici bersaglieri, in da je izbruhnil generalni štrajk. Tovorni promet med Italijo in zasedenim ozemljem je prekinjen.

LDU. Trst, 3. julija. Listi poročajo, da je poslanec Salvemini v petkovi seji poslanske zbornice v Rimu interpeliral ministrskega predsednika glede izpremembe uprave in postopanja napram avtonomnim manjšinam v pokrajinah, ki jih bo Italija anektirala ter glade načel, po katerih je admiral Millo doslej upravljal Dalmacijo.

LDU. Trst, 3. julija. „Lavoratore“ poroča iz Rima: Položaj na Reki je vsak dan slabši in vzbuja vedno večje vznemirjenje. Prebivalstvo bi se bilo že pobunilo, ako ga ne bi zadrževal najhujši terorizem.

Aratirajo vsakega in ga obsodijo v zapor do 4 let, kdor se drzne kritizirati častnike poveljništva, ali pa kdor začne kako akcijo, ki jo smatrajo za politično škodljivo. Občinska blagajna je prazna, ker je občinski svet izročil poveljništvu nad dvajset milijonov. Ne vedo več, kako bi plačevali uradnike. Skrajni radikali poveljništva zahtevajo, naj se razpusti narodni svet, toda d'Annunzio tega ne dovoli, ker se boji, da bi ta korak imel težke posledice in napravil mučen vtis. Med poveljništvom in narodnim svetom se bije tih, toda ljut boj. Lepi časi soglasja in navdušenja so izginili za vedno. Na poveljništvu kraljuje neka gospa, d'Annunzиеva prijateljica, mojsterka v spletkah, ki dajejo Reki obiležje francoskega dvora seveda v malem.

LDU. Trst, 4. julija. V petkovi seji italijanske zbornice je, kakor poročajo listi, povzel besedo tudi poslanec Salvemini, ki se je bavil zlasti z jadranskim in albanskim vprašanjem. Dejal je, da vlada v jadranskem vprašanju še ni razvila konkretnega in jasnega programa. Dne 25. aprila t. l. je jugoslovanska delegacija povabila našo vlado na razpravo v Pallanzo, ki pa se niso prekinile po volji Slovanov, ampak vsled ministrske krize v Italiji. Zaradi tega je govornik zahteval pojasnila, ali namerava vlada nadaljevati prekinjena pogajanja ali jih pa odloži za nedoločen čas. Nato je Salvemini govoril o jadranskem vprašanju in dejal, da mora vsaka stranka zavzeti jasno stališče. Ljudska stranka, čije zunanja politika, zlasti v jadranskem vprašanju, ni dovolj jasna, še ni pokazala svoje smernice in nacionalisti naj zahtevajo od vlade, naj pove svoje mišljenje, namesto da bi se čakalo, da se zatvori zbornica, kar bi povzročilo ljute časopisne polemike in incidente. Od jadranskega vprašanja je odvisna vsa bodočnost italijanske zunanje politike. Govornik naglašala potrebo jugoslovansko-italijanskega kompromisa, ne zato, da prepustimo Jugoslovagom Dalmacijo, ampak zato, ker bi pameten kompromis moralno vezal obe stranki, da ne bodrita obojestranskega irenditizma. Preprečiti je treba, da se Italija in Jugoslavija ne ošibita vsled izdatkov za brodogradnjo. Jadransko morje mora biti nevtralizirano italijansko-jugoslovansko morje. Italija mora biti prijateljica in desintresirana posredovalka med vsemi balkanskimi in podonavskimi narodi in more le preko teh pomirjenih držav poguditi Rusiji svojo roko. Kdor hoče Dalmacijo, spravlja Italijo v večni boj s Slovani. Italija bi potem podedovala zloglasno avstrijsko politiko, ki bi imela za posledico, da se na ramenih Juljske Benečije stvori nova Avstrija, nam sovražna, ki bi imela 25 milijonov prebivalcev, večinoma Nemcev in Madžarov. In ti bi z vsemi silami delovali na to, da bi nas iz Trsta in Pulja vrgli v morje. Zvezali bi se s Srbijo, da nas vržejo tudi iz Dalmacije. Sicer pa je velika pogrška, ako pripisujemo Dalmaciji izreden strateški pomen. Glede Albanije je dejal Salvemini, da je albansko vprašanje v zvezi s členom 5 londonske pogodbe, ki določa, da mora Italija privoliti v razdelitev Albanije med Grke in Jugoslavijo, da si pa pridržuje protektorat nad ostalim delom. Vlada je izjavila, da se odreče protektoratu in da hoče imeti nerazdeljeno in neodvisno Albanijo, kar pa znači, da se odrekamo členu 7 londonske pogodbe. Italijanska vlada namerava sedaj revidirati ves londonski pakt in priti do pravičnega kompromisa. (Odobranje. Nemir na desnici.)

Konferenca v Spai.

Na konferenci v Spai bodo obravnavali: razorožitev Nemčije in njene vojne odškodnine. (Del vojne odškodnine priznane Angleški, odstopi Anglija Belgiji), z vprašanjem premoga in z vprašanjem Gdanskega. Na programu je tudi odgovor Turčije na načrt mirovne pogodbe. Nemški poslanci so že dospeli v Spai.

Cehoslovaška.

Konferenca v Spai je povabila na posvet tudi Cehoslovaško, ker se bodo tokrat obravnavale na konferenci zadeve, ki se tičejo čehoslovaške republike. Na to povabilo odpotujeta na konferenco ministra dr. Beneš in Nemeš.

Avstrija.

Volitve v avstrijsko Narodno skupščino se bodo vršile 17. oktobra t. l.

Na Nižje Avstrijskem grozi stavka poljskih delavcev. (V Himburgu in Schwehatu se je že začela stavka poljskih delavcev.)

Dnevne vesti.

† Vošnjak umrl. LDU Ljubljana, 4. julija. Slovenski narodni prvoborilec, Mihael Vošnjak, je dne 2. t. m. umrl v Svici, kjer je bival do zadnjega časa.

Duhovniške spremembe. Za kaplana k Sv. Antonu v Slov. gor. pride č. g. Anton Bratkovič, g. J. Kotnik, dosedanji kaplan pri Sv. Antonu, je dobil začasni dopust in se bo nastanil pri Svetinjah. Kapel-ski g. kaplan Alojzij Mešiček je prestavljen k Sv. Tomažu. H Kapeli pa pride gospod iz graške škofije. Slovenec, kateri je bil pred kratkem sprejet med lavantinsko duhovščino.

Prevoz vidovdanskih junakov. LDU. Sarajevo, 4. julija. V sredo, 7. t. m. pripeljejo v Sarajevo zemeljske ostanke vidovdanskih junakov. Pred poštnim poslopjem se bo vršil sprejem ter bodo položili zemeljske ostanke v voz. Ob tej priliki bo imel slavnostni govor dr. Lujo Novak. Na to bo krenil sprevod na mesto atentata, kjer bo govoril Vasilij Grgič, nakar bo pevski zbor odpel pesem „Hej trubaši“. Sprevod

se bo potem pričel pomikati proti pokopališču, kjer je pripravljena za vidovdanske junake posebna grobnica.

Obrtniški zlet na Koroško je definitivno določen na 17. in 18. julija 1920. Odhod iz Maribora 17. julija (v soboto) zjutraj, sestanek v Ljubljani s kranjskimi tovariši, skupni obed, nato odhod čez Gorenjsko na Borevlje, kjer se vrši še isti večer seja z družnih načelnikov. V nedeljo 18. julija ob 8. uri popoldne velik obrtniški shod v Borevljah, popoldne pa ljudska veselica in zvečer odhod z vlakom čez Ljubljano nazaj, tako, da bo vsak udeleženec mogel biti v ponedeljek zjutraj že doma. Vožnja sem in tja bode znašala za osebo povprečno 40 do 45 K, ako ne se manj; seveda pa za daljše udeležence razmeroma več kakor za bližnje. Tozadevna pogajanja z železniško upravo še niso dovršena. Več hrvatskih obrtniških organizacij je že priglasilo svojo udeležbo. V Borevljah je ustanovljen poseben pripravljalni odbor za prireditev obrtniškega shoda na inicijativo okrajnega glavarja g. dr. Ferjančiča. — Želimo kar največjo udeležbo od strani štajerskega obrtništva in prosimo vse obrtniške organizacije, da takoj uvedejo živahno agitacijo in nam kar najprej naznanijo število udeležencev iz poedinih krajev, ker je nujno treba znati, kolike udeležencev prilično vstopi na poedinih postajah južne železnice. Ker je prehod iz Grabštajna na Borevlje silno težaven, priporočamo, da se obrtništvo iz Slovenjgradca ter Saleške in Savinjske doline pridruži ostalim izletnikom v Celju, iz drugih krajev pa najbližnji postaji južne železnice. — Občeslovensko obrtno društvo.

Dovoljenja za slavnosti, veselice in predavanja deli odslej samo glasilo nemsrtnega šolnika in velikega politika Voglarja „Mariborski Delavec“. Kako to? Ali je politična oblast odstopila taka dovoljenja velikemu „Delavcu“? — Dne 3. julija je Voglar-Koderman-Lipoldovo glasilo prineslo notico „Klerikale in Jugoslovanska Matica“. List pravi, da so „klerikale“ isti dan, ko se v St. Lovrencu ustanovi podružnica Jugoslovanske Matice, „nekako demonstrativno za isti dan določili v Jarenini Orlovski tabor“. Ta notica je hudobna in neumna obenem. Naši listi so agitirali za slavnost v St. Lovrencu, naše organizacije iz Podravja so se je v velikem številu udeležile. Orlovski tabor v Jarenini je bil določen že pred šestimi tedni, ko še nihče ni vedel o slavnosti v St. Lovrencu. Da bi ga na željo „Delavca“ preložili, pa nam še na misel ni prišlo, zato ker nas ni ne Jug. Matica in nihče od njenega odbora prosil. Ker so se Jareninčani že več tednov pripravljali na to slavnost, bi bila preložitev tudi nemogoča. „Mariborski Delavec“ bi bil rad strašno naroden, a njegovi duševni očeti so največji zaščitniki najgrših nemških tarjev in vsenemških zagrizencev.

Iz Dravske doline. Obrtni list za dobičkanosno lesno trgovino sta te dni zoper voljo občine dobila 2 stebra velenemstva med nami: g. S. M., ki ga je občina odvrгла od mitnice in občinske gostilne iz narodnih ozirov in pa g. P. J., ki se je v nekó tukajšnjo „nemško“ družino priženil iz nemškega Gradca. Vse to menda v okrepitev slovenskega življa v teh opasnih krajih. Lesnih trgovcev (ljudje jim pravijo: črvi) sedaj kar mrgoli okoli nas: kolikor možkih, toliko malodane barantačev. Mora že „nesti“, pa seve ne kmetu, ki pride naposled na boben (saj so skoraj že same „hube“ — pristave), marveč prekupecem, ki si stavijo lepe hiše, zahajajo v banke in živijo lepo po gosposko. A teh komunisti in socialisti ne vidijo, ampak le „farje in pavre, ki ljudstvo izžemajo in goljufajo“ („Ljudski Glas“ 14. aprila št. 16).

Iz marnberškega okraja severno Drave prihajajo pritožbe o zanemarjanju šolstva v teh tako važnih krajih. Krajni in okrajni šolski sosveti iz oseb-nih ozirov uradno ne upajo ničesar ukreniti, godrnjajo pa le vsi — doma. Prej so bile naše šole prav brez vspeha, sedaj niso mnogo boljše, ali pa jih že sploh ni več. — V Marnbergu ni zastopnosti med o-sobjem, pa ne z občinstvom, torej tudi ne pokorščine in spoštovanja. Zdi se nam, da so učni gospodje premaladi; voditelja pa narodni in vladni krogi vlačijo na toliko strani, da mu za šolo ne preostane časa. V St. Jerneju in v St. Ožbaltu (prej 2) ni nikogar; na Kapli (prej 4) je eden —visokošolec; na Remšniku (prej 3) je 1 in ta je začetnik iz učiteljskega... Vemo, da je huda za učne moči in da se nihče rad ne žrtvuje za te obmejne kraje (kjer še hrane ni dobiti), pa vendar prosimo kmetje tem potom svojega čisla-nega poslanca, sedaj poverjenika za šolstvo, da se po svoji prejšnji vnemi pobriga za naše tako važne šole še to jesen. Hvaležni mu bomo. Pripomnimo kot migljaj, da prav vspešno in narodno odločno delujejo gg. učitelji begunci (Primorci), kakor se sliši pohvala izpod Veljke in Brezna.

Lažejo, da se kar kadi. Liberalci namreč. — „Domovina“ se v 72. številu, silno togoti, da regent ni odlikoval samo Sokolov, ampak tudi Orle: „Najprej je prišel na vrsto g. Pire (predsednik Orlovske zveze), kateremu je dal Breje red sv. Save kar iz Skatlice... Nato so se spomnili na Sokole. Starosti Sokolskega Saveza, ki je za svoje izredne zasluge že dvakrat odlikovan z redom sv. Save III. stepena in Belim Orlom IV. stepena, so naklonili red Belega Orla V. stepena.“ Na isti strani pa poroča o tej stvari tako: „Prestolonaslednik regent je odlikoval starost Sokolskega Saveza, dr. Ivana Oražma, z redom Belega Orla IV. razreda. To je sedaj že drugo odlikovanje dr. Oražma, ki ima že izza balkanske vojske red sv. Save II. razreda.“ Primerjajte ti poročili a eni in isti stvari! Eno poročilo je gotovo neresnično. Gg. liberalci, če že pišete neresnico, pišite vsaj ta-

ko, da vas ne bo ujelo na laži vsako dete. Ti poročili dokazujete, koliko smemo verjeti „Domovini“ in liberalcem tudi v drugih stvarih!

Hud nasprotnik Slovencev. Občina Breg pri Ptujju ima izvanredno čast, da ima v službi kot obč. stražnika še vedno znanega hudega nasprotnika Slovencev Lasbacherja. Ta možakar si je posebno leta 1914 zelo prizadeval, da je ob vsaki priliki, ko so orožniki tirali v zapore kakega Slovenca, kot kaplana Žirovnika, trgovca Tombaha itd., alarmiral in spravil na noge vso nemškutarsko svojat, da bi pretepal in psovala nedolžne žrtve nemškutarske pobesnelosti. Kaj rečeta k temu okrajni glavar Pirkmajer in gerent občine Breg pri Ptujju?

Glavni izpit na orglavski šoli v Celju se bode vršil v sredo, 14. t. m. K izpitu so se oglasili: Cobal, Goričan, Korbun, Kranje, Pirnik, Furlan, (gdč.) Jezernik, Lesinger, Pihler, Radej, Strle. Kot nadzornika je določil kn.-šk. ordinarijat mik. g. opata Fran Ogradija. Novi učenci se sprejemajo do dne 15. septembra 1920.

Pevsko društvo v Slovenjgradu nam poroča, da je bilo vsled drugih prireditvev v okolici primorano na dne 18. julija t. l. določeni ustanovni koncert združen z gledališko igro „Cigani“ preložiti na nedeljo, 25. t. m. Ker je polovica čistega dobička namenjena v prid koroškega plebiscita, prosi društvo za množično udeležbo posebno od strani okoliških društev.

Povišanje plač železničarjem. LDU Beograd, 4. julija. S sklepom ministrskega sveta so prometne osebe na vseh železnicah v Jugoslaviji povišane plače za 50%.

Država prevzela tobačni tovarni. LDU Beograd, 4. julija. Uprava državnih monopolov je prevzela v svojo režijo tobačne tovarne v Ljubljani in v Zagrebu ter jim dovolila kredit za nabavo materiala v Holandiji.

Zborovanje gledaliških igralcev. Dne 5. julija t. l. se je v Zagrebu pričelo zborovanje zveze jugoslovanskih gledaliških igralcev. Zborovanja bodo trajala več dni. V Zagreb so došli gledališki igralci iz vseh delov Jugoslavije.

Zločin nad domovino. Spisal Domoljub. Izdala Katoliška Liga v Ljubljani. Knjižica prav zanimivo popisuje boj liberalizma proti naši katoliški stranki v zadnjih 50 letih. Vzrok tega boja je edino sovraštvo liberalcev do vere in Cerkve. Posebno živo je pisan zadnji oddelek, ki govori o sedanjih demokracijah, o Samostojni, o socialistih in drugih krivih prekokih sedanega časa. Knjižica se naroča pri Katoliški Ligi v Ljubljani ter stane 4 K, za trgovce, kolporterje in vse, ki pošljejo denar naprej, pa 3.50 K.

Rusi, ki stanujejo v Beogradu in sploh v Jugoslaviji, so prosili ministrstvo prosvete, da se jim odobri otvoritev ruske gimnazije v Zemunu, v kateri bi se razen ruskega jezika in drugih predmetov učili tudi naš jezik, našo književnost in zgodovino. Ta prošnja se je poslala prosvetnemu odseku in bo najbrž odobrena.

Anglija za Srbski Rdeči križ. Angleška vlada je poslala srbskemu društvu Rdečega križa v Londonu svoj dar 13.000 funtov sterlingov. Od te svote je določenih 200.000 dinarjev za otvoritev otroškega zavetišča v Trebinju.

Obrtna banka. Osnovala se je Obrtna banka v Ljubljani. Informacije daje Občeslovensko obrtno društvo v Celju. Če bodo v ravnanstvu banke tudi obrtniki našega mišljenja, jo bomo podpirali.

Borza. LDU. Curih, 5. julija. Devize: Berlin 14.80, Holandija 190, Newyork 554, London 21.95, Pariz 47.80, Milan 34.25, Bruselj 50.50, Kodanj 90.50, Stockholm 122.50, Kristijanija 94, Madrid 91.50, Buenos Aires 230, Praga 12.75, Zagreb 7.60, Beograd 31, Budimpešta 3.60, Varšava 3.60, Dunaj 3.87, avstrijske žigosane krone 4; LDU. Dunaj, 5. julija. Devize: Amsterdam 56.50, Berlin 45.50, Kristijanija 26.50, Kodanj 24.25, Stockholm 3200; valute: nemške marke 441.50, leji 320, bolgarski levi 280, švicarski franki 26.75, francoski franki 12.25, italijanske lire 925, angleški funti 585, dolarji 145, carski rublji 220; v prostem prometu: Zagreb 220—240, Budimpešta, plačilo v denarju poštne hranilnice in v žigosanih kronah 100—111, madžarske žigosane krone 97—107, Praga 363—383, Varšava in Krakov poljske marke 97—107, čehoslovaške krone, pettisotaki 365—385, manjši bankovci 366—386, novi dinarji 875—925. LDU. Praga, 5. julija. Beograd Devize 241, Zagreb 60, Dunaj 26.37, valute: dinarji 237, avstrijske krone 25.37. — LDU. Zagreb, 5. julija. Devize, vezano: Berlin 190—208, Italija 405—410, Newyork 64.50—65.50, Pariz 120—530, Praga 170—0, Svica 1200—1300, Dunaj 44.50—45; valute: dolarji 60—62, avstrijske krone 42.45, caški rbb,ji 115—125, napoleonidori 280—290, nemške marke 189—191, romunski leji 165—170, italijanske lire 410—0, bolgarski levi —150, čehoslovaške krone 160—165, švicarski franki 12.30—12.50.

Mariborske vesti.

Prebivalstvu Maribora in okolice! V dnevi od 29. julija do 3. avgusta 1920 bo mesto Maribor pozorišče dogodkov svetovnega značaja in slovesa: vršil se bo v njem I. slovanski orlovski tabor. Posetniki tabora bodo nam mili bratje in gostje iz Čehoslovaške republike, Poljske republike, ameriških Združenih držav, Anglije, Francije, Belgije, Svica itd. Poleg teh pa bodo zagrnile mesto množice iz širne Jugoslavije, zlasti še najbližnji rojaki iz Slovenije. Svobodno jugoslovansko mesto Maribor bo takrat prvokrat priča,

da bo sprejelo v sebe poleg Slovencev še ostala dva z njimi ujedinjena brata: Srbe in Hrvate, in sicer ne le posamezne predstavnike, temveč z njimi tudi ljudstvo samo v večjem številu. — Treba je torej, da se pripravi prebivalstvo Maribora in ono v bližnji okolici dostojno na preživetje teh zgodovinskih dni. Ne gre tukaj morebiti samo za proslavo ene ali druge strani kulturnega življenja v našem narodu ali za slavljenje našega osvobođenja in za povdaranje slovanske misli, zlasti še za probujanje pravljubnosti in človečnosti med vsemi narodi, ki naj združeni spajata srca nas vseh v slavnostnih dneh in še vnaprej. Naj bi bili dnevi I. slovanskega orlovskega tabora ponovni klic vsem in vsakemu, „da smo očeta enega sinovi, ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi!“ — Podpisani odbor, ki ima nalogo preskrbeti vsem številnim udeležencem I. slovanskega orlovskega tabora v Mariboru kar najpristronejši sprejem in pogostitev, se obrača na prebivalstvo Maribora in bližnje okolice brez vsakršne razlike z naslednjimi prošnjami: 1. da priglasi vsak in da odboru na razpolago vsa stanovanja, ali posamezne postelje, ki jih more tiste dni utrpjeti proti primerni odškodnini ali brezplačno; 2. da poskuša vsak v medsebojni tekmi, kdo bo takrat najbolje in najlepše okrasil svoja stanovanja in pomagal pri tem delu. Pričakuje se, da takrat ne bo hiše ki ne bi razobesila državne ali narodne zastave in tudi drugače oplešala svoje zunanosti: 3. prebivalstvo Kralja Petra trga, Državne in Tržaške ceste (pot na slavnostno telovadišče na Teznu) naj še posebno preskrbi za osnaženje in oplešavo poslopj. Enako velja onim prebivalcem mesta v ulicah, kjer se bo pomikal slavnostni sprevod v nedeljo 1. avgusta 1920. Te ulice so: Tomšičev drevored, Aškerčeva in Kersnikova ulica, Zrinjskega trg, Maistrova, Koroševa, Trubarjeva, Krekova ulica, Jugoslovanski trg, Razlagova, Čafova ulica, Aleksandrova cesta, Grajski trg, Slovenska, Gosposka, Solska ulica, Slomškov trg, Orožnova ulica, Strossmayerjeva ulica, Vodnikov trg, Koroška cesta, Glavni trg. Opozarjamo že sedaj na to, da si bo mogel vsak za okrašenje vse potrebno preskrbeti. Uverjeni smo, da bo to storil vsak z veseljem in radovoljno, in da ne bo treba nikogar pozivati k temu. Jugoslovanski Maribor naj pokaže takrat svojo pravo gostoljubno lice; 4. od vsega prebivalstva brez razlike se pričakuje najvljudnejšega in najstrpnejšega vedenja nasproti domačinom in gostom ter možne postržljivosti napram vsakomur. Ves kulturni svet naj izve, da Mariborčan zna varovati čast in ugled svojega mesta! Vsakršne prijave sprejema in pojasnila daje: Pisarna odbora za I. slovanski orlovski tabor, Maribor, Koroška cesta 1., I. nadstropje, telefon 269. O bračajte se edino na njo! Maribor, na dan sv. Cirila in Metoda, 5. junija 1920. — Krajevni odbor za I. slovanski orlovski tabor v Mariboru.

Slov. ljudska stranka v Mariboru je imela 5. julija svoj običajni mesečni shod pri natlačeno polni dvorani. Govoril je dr. Kovačič o zgodovinsko-vážnem pomenu obiska regenta v Mariboru in o koroškem plebiscitu. Govor je bil globoko zamišljen in vsestransko zanimiv. Navzočega vladnega komisarja se je vprašalo, koliko je resnice na temu, da so Nemci zahtevali, naj se jim dovoli okrasiti hiše z nemškimi zastavami in kako je regent sprejel deputacijo Nemcev. Dr. Leskovar je obširno pojasnil celo zadevo. Tajnik Zebot je poročal o izpopolnitvi organizacije SLS v Mariboru. Stranka se bo podrobno organizirala v mestu po okrajih in ulicah. Izvolili so se začasni odbori za vseh pet mestnih okrajev. Prihodnji petek, dne 9. julija, ob osmih zvečer, bo v dvorani JSZ sestanek okrajnih odborov. Pridejo naj tokrat vsi, ki se zanimajo za organizacijo stranke. Govorili so še: delavca Ver in Karba ter prof. dr. Capuder. Zborovanje je vodil g. M. Krajnc.

Mariborski zaupniki Slovenske ljudske stranke naj pridejo sigurno v petek, 9. julija zvečer ob 8. uri v dvorano JSZ. Povabijo naj na sestanek še svoje zanesljive znance in znanke.

Občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze (okrožje Maribor). V nedeljo, 11. t. m., popoldan ob 5. uri se vrši v dvorani JSZ, Flosarska ulica, občni zbor mariborskega okrožja JSZ. Dolžnost vseh članov in članic je, da se tega občnega zbora sigurno udeležijo.

„Delavec“ se huduje v št. 145 radi regentovega obeda, češ, da ni bil povabljen k obedu nobeden mariborskih žurnalistov. „Delavec“ ima pač najmanj vzroka radi te jeremijade in je naravnost lagal v teh vrstah. K takim obedom se navadno vabijo takozvane „špice.“ In žurnalistična „špica“ „Delavec“ je g. Voglar, ki je bil pri obedu. Menda „Delavec“, ko je pisal tožbo o preziru mariborskih žurnalistov pri obedu v Narodnem domu vendar ni mislil na svojega sotrudnika vedno „razoglavega“ g. Franjo Pirca, ki gotovo ne spada k regentovi mizi, dasi so že njegovi novinarski zmožnosti siti vsi listi v Jugoslaviji, izvzemši komaj triletnega srajčnika „Delavca.“

Prireditve deške in dekliške šole na Zrinjskem trgu dne 26. junija in 3. julija v veliki kasini dvorani. Pod vodstvom g. učitelja Nerata se je proizvajalo „Potovanje po domovini“ od Petza. Vse pevske točke so izvajali učenci, istotako spremljanje, ki ga je sestavil dirigent prav dobro po glasovirskem in harmonijskem glasu. Le večji instrumenti (vijola, čelo, harmonij, glasovir) so bili zasedeni od učitelje oz. učiteljev. Naravnost z neverjetno točnostjo so izpolnili otroci svojo nalogo. Razločno izgovarjanje besed, primerna dinamika (n. pr. tihi piano, forte nikdar pretiran), točen takt, živo prednašanje in železna disciplina je dičila male proizvajalce. Tudi mali solisti in deklamatorji so se izkazali s svojo sigurnostjo

in živahnostjo. Istotako je bilo spremljevanje sigurno. Bilo je veselo in zanimivo, poslušati otroke. Dasiravno je delo pisano takorekoč samo za otroke v zelo priprostem slogu, vendar je isto zanimivo in ima tudi muzikalčno vrednost. Pri vsaki točki je radoveden poslušalec že na prihodnjo. Če se pa pomisli, kako težka je in kake pedagogične zmožnosti zahteva taka prireditev od prireditelja, moramo priznati gosp. Neratu največjo priznanje. Vsak ve, kako težko je z malimi otroci navaditi eno narodno pesem, ako se hoče z njo nastopiti pred občinstvom. Koliko dela in požrtvovalnosti pa zahteva taka prireditev, ki je trajala čez 1 uro, bodo presodili le oni, ki imajo opraviti z otroci. In vse to na pamet. Tudi so se morale premagati jezikovne težkoče, ker je med učenci mnogo Nemcev, ki obvladajo slovenščino še zelo slabo. Uvod k prireditvi je bila himna „Lepa naša domovina“ zaključek „Bože pravde“. Take prireditve moramo najtopljeje pozdraviti in želimo, da tej prireditvi, na katero je šola lahko ponosna, sledijo še druge. Gotovo se je bodo spominjali učenci še v starosti. Tudi imajo take prireditve velik pedagogični pomen, ker navajajo otroke k umetnosti. Vztrajnemu dirigentu pa naše najpristronejšie čestitke. — Prof. E. Beran.

Nov narod. Ne s popustljivostjo in neumevno obzirnostjo, temveč z železno metlo je treba nastopiti proti onim elementom, ki trgujejo dan na dan proti zavednim Slovincem. Velika narodna pregreha je bila, da se že tu ni ukrenilo vsega potrebnega, da bi se namreč izgnalo že davno vse one Svabe in Svabčarje, ki bi že davno spadali tja preko Mure. Sedaj ob 24. uri pozivljamo še enkrat vse merodajne kroge, da izpolnijo to kar jim velela narodna dolžnost. Svabe in Svabčarje naj se nadomesti s slovenskimi uradniki, ki itak nestrpno čakajo kruha ter ne vedo, kje bi se poprijeli kakšnega zasluzka. Se se nahajajo med uradništvom takozvani „narodnjaki“ menda a la Ogrince, seveda živijo ali pa še sedanjí vodje Südmarke, Schulvereina, Turnvereina itd., ki psujejo in hujskaje ob vsaki priliki državni ukrep, vsako odredbo s poznankami: „So eine Gemeinheit, so eine Schweinerei“, ali pa z „nezmognimi Čiči.“ Čiči je prav novi izraz v naši terminologiji. Eden izmed teh gospodov se je pred 48 urami izrazil: Najboljše delavne moči (seveda Nemce) izganjajo iz službe, nastavljajo pa same nezmogni Čiče (tukaj misli dotičnik Slovence). Temu gospodu, pa ne da bi morda kdo mislil na g. Albina Lajnsiča iz delavnice južne železnice, prešedajo ti državotvorni Čiči, se jih sramuje, ter mu je seveda podčast, sedeti s temi Čiči v uradu, — temu gospodu bi se pa menda prav lahko postreglo in to s prav navadnim izgonom. G. A. Lajnsič, še do nedavno član nemškega Turnvereina, napravite prostovoljno mesto kakšnemu Čiču, ker se bo sicer napram Vam nastopilo z železno metlo. Kliče mo: V delavnico z železno metlo in ven s Švabi! Prihodnjič več. — Zveza Čičev.

Občinski gospodarski urad v Mariboru je podaljšal rok za izdajo petrolejnih nakupovalnih nakaznic in nakazil (za oblate, urade itd.) izjemoma do vstevšega 10. t. m., ter opozarja p. n. občinstvo, da se kasneje petroleja sploh več ne bo dobilo. Ker mora v najkrajšem času vrniti petrolejske sode, opozarja, da zapade nedvignjeni petrolej že 12. t. m. ter da morajo vsi s prodajo istega poverjeni trgovci oddati vse pri njih se nahajajoče tozadevne odrezke in nakazila, kakor tudi petrolejske sode dne 13. t. m. obč. gospodarskemu uradu. Nove nakupovalne listke za mleko izdajal bo 9. in 10. t. m. Upravičenci se morejo izkazati z njihovo nakupovalno nakaznico in s policijsko zglasilnico. Pri vseh izdajah se sprejemajo stranke izključno le od 14 do 16. ure (2. do 4. ure popoldne).

Glasbena Matiča Maribor vabi vse člane na II. redni občni zbor, ki se vrši v sredo, 14. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih nad Götzovo koncertno dvorano. Spored: 1. pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo pregledovalcev računov, 5. volitev novega odbora, 6. slučajnosti. — Odbor.

I. ljubljansko delavsko konzumno društvo v Studencih pri Mariboru hanzanja vsem članom konzuma, da dobijo vsako množino sladkorja, 1 kilogram, in petroleja 1 liter po 15 K proti predplačilu. Kdor hoče imeti sladkor in petrolej, naj se priklasi v prodajalno v Studencih.

Po naročilu mestnega magistrata mariborskega si dovoljujem toplo zahvalo vsem članom opleševalnega odbora, ki so z vsem svojim znanjem in najboljšo voljo pripomogli, da se je naše mesto na tako dostojen način okrasilo za sprejem Njegovega Visočanstva kraljeviča Aleksandra. Osobito se čutim še dolžnega, da se zahvalim g. mestnemu arhitektu F. Schell-u za njegovo tozadevno izvanredno pomoč in požrtvovalno delovanje. — Prof. Cotič.

LISTEK.

M. Ljubša.

Sv. Duh na Ostrem vrhu.

(Konec.)

Jožefinizem je seveda tudi našo bratovščino zatrebl; še le po daljšem času, ko so jožefinizem spet iztrebili, je svetoduški župnik Jurij Kočmetz (1834—1846) leta 1838 dosegel, da so se duhovni zakladi naše bratovščine za našo cerkev pravilno na novo podarili.

Cerkev sv. Duha stoji tik nekdanjih mej med lučansko in seljsko župnijo, pa še v prvi. Tukajš-

nji prebivalci so imeli do svojih župnijskih cerkev dalno pot; od Sv. Duha do Lučan do 2½ ure, do Selnice celo 3 ure. Ko so se za časa cesarja Jožeta II. nove župnije ustanovljale, je tudi tukaj nastala samostojna „kuracija.“ Novi kuraciji ali župniji brez kaplana, se je pridružil celi Veliki Boč razun treh hiš iz lučanske župnije, skupaj 544 duš; iz selniške župnije pa so k Sv. Duhu priključili 59 števil iz Zgornjega Boča in Vurmata, skupno 353 duš. Ti so imeli k novi župnijski cerkvi k večjemu ¼ ure. 897 duš za tako gorato župnijo je bilo že precej; danes jih šteje pa 1320.

Prebivalci župnije so sami Slovenci; čudno je, da se župnija leta 1859 pri ureditvi mej med lavantinsko in sekovsko škofijo ni pritegnila k lavantinski, ampak je ostala pri nemški sekovski. Dozdaj je ta edina župnija sekovske škofije, ki ni imela nikdar Nemca za dušnega pastirja in ohranila — razun pet nemških pridig pri shodih, ki pa so sedaj radi razmer na demarkacijski črti tudi odpadle — popolnoma slovensko službo božjo. Sosednja slovenska župnija „na Kapli“ ima že sedaj drugega nemškega „pastirja.“

Gmotne razmere nove župnije, ki je leta 1892 z drugimi „kuracijami“ tudi službeno dobila naslov: „župnija“, niso bile posebno ugodne. Razun vrta pri župnišču kurat ni imel nobenega posestva. Temu nedostiatku je kurat Matej Kramberger (1826—1834) nekoliko s tem odpomogel da je kupil leta 1828 od nekoga bližnjega kmeta nekaj oralov sveta, njivo in malo gozdiča s pritkljavino, to posestvice cerkvi daroval z določilom, da ima vžitek iz te zemlje vsakočasni župnik, ki mora zato samo plačati davek. — Gmotno stanje je tudi povzročilo, da so se dušni pastirji tukaj gori mnogokrat menjali in le kratko časa tukaj služili. Umrli so gori trije, vsi v najboljših letih, eden pa v Lučana ob priliki obiska, ko je šele pet mesecev pri Sv. Duhu župnikoval. Edini F. Vrabl je tukaj ostal čez 25 let (1847—1872), Ignac Lovrenc Fasching pa 18 let (1803—1821), oba sta šla potem še na druge župnije. In sedanji župnik, Jakob Rožman, je letos začel že 16. službeno leto pri Sv. Duhu ter se je ravno zdaj po preobratu v težkih razmerah ob demarkacijski črti izkazal kot odločen narodnjak — Slovenec.

Sv. Duh ob Ostrem Vrhju leži precej ob začet-

ku Kozjaka, ki se malo prej loči od Remšnika in potem med Dravo in Pesnico razprostira proti vzhodu in pravzaprav konča šele pri Ptuj. Cerkev sama leži 907 m nad pomorsko višino in je jako privlačna točka za hribolazce, ne toliko radi težavnega hribolazstva — od Fale se pride gori v dvehinpol uri, iz Maribora čez Sv. Urban in Sv. Križ v petih urah — ampak radi krasnega in obširnega razgleda. Ako zadeneš lep dan s čistim razgledom (kar neki ravno ni prepogosto), razprostira se pred teboj celi Srednji Štajer v krasni panorami. In še dalje na severu zapaziš Reichenstein, Hochschwab, Wechsel itd. Ne pozabi pri tem na „štajersko svingo“ Riegersburg. Na zapadu vidiš za Pohorjem Ojstrico, Raduho, Uršulo, Olševo, Peco in oba Obirja. Na vzhodu ti zapirata razgled Jarčev in Kolarjev hrib.

Piseo ni imel namena narisati tukajšnji krasni razgled, ampak obiskovalcu podati kratek zgodovinski opis Sv. Duha. Človek se vendar zanima tudi za zgodovino mesta, na katerem stoji. Vsakemu turistu pa ni na razpolago župnijska kronika, iz katere je pisec teh vrst skoraj vse črpal, kar je zapisal tukaj.

Mala naznanila.

Razna:

AMERIKANSKE PNEVMATIKE

ZNAMKE FIRESTONE

pri posetu Mj. VISOČ regenta v Sloveniji 544 VOZILI 544

brez defekta pri najhujši vročini!

Dimenzije 880/120 in 820/120 ima v zalogi

„PROMET“

teh. industrijsko podjetje LJUBLJANA, GRADIŠČE 9.

ZAHVALA.

Invalidna podružnica v Dravogradu se iskreno zahvaljuje za prispevke odličnih mariborskih rodoljubov, katere je za dobro uspešno prireditelj nabral v snesku 1020 K in skupaj 126 dobitkov za srečelov g. učitelj Kristan iz Dravograda.

JOSIP NEKREP

tesarski mojster in stavbeni podjetnik v Mozartovi ulici 59 v MARIBORU

se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvedbo

Kupi se!

Kupimo vreče, steklenice in sode po najvišjih cenah. „Jadran“ Trgovska d. s. o. z. v Mariboru, Gosposka ulica 44. Telefon 888. 883

KUPUJEM

po najvišjih cenah hlode, rezao in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

Proda se!

URE

vsake vrste ssprejemajo v popravilo. Zaloga zlat

nine in srebrnine. Cene zmerno. Postrežba točna. JAN IGNACIJ, MARIBOR GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Proda se postelja,

pripostelja mizica z marmornato ploščo, navadna miza, fin umivalnik vse kakor novo, po zmerni ceni. Tomanova ulica 7. II. nadstropje, duri 8. 591

Proda se približno dva

kosov 1 palec debelih, snubih desk za navadno strešno opeko (Ziegelbretter für Biberschwanzziegel) 1, malo rabljenih, kos po 4 K franko postaja Radzosa. Vprašati pri posestniku KARLU VOGLER, Cankova, (PREKMURJE). 582

MILO, KAVA, SLADKOR

v kockah po znižani ceni pri Ignac Tischler, Maribor Aleksandrova cesta 19

Otročji voziček

na prodaj. Pobrekije, Cesta na Brezje 11.

Eno dobro močno kolo

K 1500 —, 24 oken s krami K 1200 —, 7 šalskih in 7 vrat K 1200 —, 4 kletnih podbojev (Kellerfensterstock) iz cementa K 400 — se prodaja Orožarovi ulici št. 1, dvorišče. Maribor. 541

Posestvo

se prodaja v bližini Pragarskega sestoječe iz 7 oralov vinograda, njiv, sadononika in hoste. Kje, pove Frano Požgan, Pojavci, Seles pri Ptuj. 589

Harmonij

popolnoma pri Schweitzer v Aleksandrovi cesti št. 1, Maribor. 538

Zlato uro,

srebrno uro, uro nihalnico, prstane, uhane, sapstnice, pristno biserno ovratno verižico, srebrne žlice, perspektir, gor. trider, gramofon, lepe podobice, perzijske preproge, srbske preproge, pogrinjalo za divan, lepe salonske obleke, salonski jaket, modri telovnik, cilindri klobuki, razno moško, žensko in otroško obleke, bluze, klobuke, čevlje, plašče, kostume, razno perilo, zastave, svetilke, svečnike, likalnike, čaše, steklenice, vaze, spalno sobo iz hrastovega lesa, spalni divan, koca, otroško postelj, veliko omaro, stole, salonsko mizo, kop. banjo iz pločevine, sing. šivalni stroj, konverz. leksikon, sekirice za glasilo, romane, klasike, blasinico na srak, laroar iz kavčuka in razno drugo prodaja Schmidt, Koroška cesta 18/I. Maribor. 540

Službe:

I. jugosl. tovarna

za usnje in čevlje, na Bregu pri Ptuj sprejme več usnarjev in drugih delavcev, dalje učenc ali učencev v novootorjeni obrat za izdelovanje gamaš in torbic. Prijave se naj pošljejo na tovarno. 529

Upravnik

oženjen, izurjen v vinogradstvu, sadjarstvu in živinoreji, kakor tudi v kletarstvu, traneh in poljedelstvu, želi izstopiti 1. nov. iz sedanje službe v drugo. Več se izve v upravnistvu. 543

Papir in sicer konceptni in boljši se dobi zdaj v Cirilovi tiskarni v Mariboru, kolikor ga kdo želi. Cene dosedanje brez vsakega poviška. Trgovce in urade opozarjamo, da porabijo to priliko in si naroče papir, dokler ga je dobiti.

BENCIN

DISEL-OLJE

STROJNO OLJE

TOVOT-MAST

dobavljajo promptno

MINERALNA RAFINERIJA DRAVOGRAD.

Dopise na centralo v Mariboru.

Tel. 80.

Brzjavljati Rafinerija.

Oddaje se zastopstva zmožnim tvrdkam v vseh večjih mestih Jugoslavije.

Planinka in Ruška Koča

pri Sv. Arehu na Pohorju, 1250 m

Planinsko letovišče v krasni legi

Mrzle in tople kopeli

Oskrba od 1. maja do 15. oktobra

Lepi izprehodi po gozdu

Trikrat tedensko zveza s pošto Ruše ob kor. žel.

INDUSTRIJA ŽESTE D. D.

BRZJAVI:

Spiritusindustrija.

ZAGREB

TELEFON

interurban 4—98.

BOŠKOVIČEVA ULICA 7.

Ima v Ljubljani skladišče finega rafiniranega špirta kot: „BALKAN“, trgovska spedijska in komisijska deln. dr., tega dobavlja iz svojih tvornic, surovi špirit za tvornice, kis in denaturirani špirit na veliko. Naročbe prejema glavni zastopnik MAVRO FÜRST, LJUBLJANA, SODNA UL. 5.

BRATA

VOŠNJAK

PTUJ

Najfinelji črni in rjavi box-calf

Najfinelji črni ševro

Pšenično moko, koruzo,

na veliko otrobe, oves itd. na veliko

po brezkonk. dnevnih cenah oddaja promptno

F. KOCIAN in drug K. D.

Zagreb, Savska 66.

Preselitev trgovine!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da se je preselila trgovina Rotovski trg št. 8

(prejšnja mestna prodajalna)

v Gosposko ulico št. 4, Maribor

(preje trgovina QUANDEST.)

Moj trud bode tudi za naprej prekrbeti svoje odjemalce vedno s svežim in najboljšim blagom po najnižjih cenah ter isto z vsem zadovoljiti.

Odličnim spoštovanjem

JAKOB PREAC, trgovec

Konji po 5 do 6 let, močni za vožnjo po ceni za oddati.

F. KOCIAN in drug K. D.

Zagreb, Savska 66.

Gospodarska zadruga za Prekmurje,

Mursko polje in Slovenske gorice

P. Z. S. O. Z.

prodaja razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špecerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in poljedelske stroje.

Kupuje pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kože, sploh vse kmetske pridelke.

Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Glavna trgovina pisarne v Gornji Radgoni.

Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci. 259

Tvornica in zaoga

Maribor, Koroška cesta 46—53

Peter Hochnegger in drugovi

Tovarniške cene.

325